

Tendani u itela mulalo

Tsho nwalwa nga Bandile Sikwane

Zwifanyiso nga Chantelle na Burgen Thorne

Tshinwe tshifhinga, ndi u talifha u tenda u itela mulalo. A si mafhungo othe ane a fanela u tatisanwa ngao u swika vhatu vha tshi bva luphugwane. Iyi ndi ngudo ye Belinda Bovine namana na khonani yayo Dumisani nwana wa diragoni vha i guda u vhavha.

U ladza khanedzano yavho ya mihumbulo yo dziaho fhedzi yo bvaho ndilani nga ili duvha la tshilimo li fhisaho, li sa tou vhaho lavhuḽi, vho lindela u swika li tshi tota tombo, musi vhothe vha 90 vha muṽa wa Belinda vha tshi vhuya hayani u bva masimuni. Nahone, vhothe vho vha vhe na ndala khulu.

“Oho, hurini, Dumisani. Ndi zwavhuḽi u vha tshipiḽa tsha tshilalelo tshashu,” mme a Belinda vha mbo dzhenelela khole sa zwine vha anzela u ita musi avha vhavhili vha

tshi thoma khanedzano dzavho dzi sa ḽadzi mudzio. Avha vhavhili a vho ngo vhuya vha vha pfa.

“A si zwone!” hu kombetshedza Dumisani.

“Ndi zwone!” Belinda u a ḽiimelela, zwenezwi vha tshi khou nanisana tshilaleloni tsha zwiliwa zwi ḽifhaho. Ho vha hu si na zwiliwa zwi ḽifhaho sa zwi newaho vhatu nduni ya bulasini ngei Bulasini ya Rasdorf.

“Nṽe ḽanga li na phosho khulu,” hu ṽaṽa Belinda.

“A zwi konadzei!” hu amba Dumisani nga maṽo a tsetshela, o mangadzwa nga khonani yawe. “ḽanga li khombo nahone li ṽoda mihumbulo na u dzhielwa nzhele!”

“Evho,” Maipfi aya a muhoyo o bva mulomoni wa Belinda we wa vha wo ḽala zwiliwa.

“Vhuvhili hanu ni do tea u fhelisa khanedzano iyi, kana ni do lela nnda,” hu kaidza mme a Belinda, vhe nga itsho tshifhinga vho vha vho no dinalea.

Khaidzo yo disa u fhumula hune ha bva thumbuni dzo fusheaho. Lushaka lwa u fushea lune lwa awedza muvhili, lwa tendela thumbu u ita zwine dza ita zwone zwavhudisa: tsukanyo, tsukanyo, tsukanyo.

U fhumula a zwo ngo dzhia tshifhinga tshilapfu. Zwenezwi mme a Belinda vha tshi khou vha shelela nyamunaithi ya soda water, avha vhavhili vha vha vho thoma hafhu.

“Nne langa lo vha li khombo vhukuma. Mme anga vha ri li ita uri lifhasi li dudele,” hu amba Belinda nga u difulufhela. A si li re na mbuno nga u tou ralo, fhedzi li nea Dumisani khaedu.

“Ndi a ni pfa! Li sumbedzeni,” hu amba Dumisani.

Belinda a tevhedzela nga dakalo lihulu. Zwe zwa mangadza muñwe na muñwe.

Zwino...

Belinda a boḁa.

“A si tshithu hezwo!” hu amba Dumisani. “Farani tshinwiwa tshanga.”

Dumisani u a boḁa.

Zwino, Belinda na Dumisani vho vha vha sa khou divha mbuno tharu.

Ya u thoma: Nga tshifhinga tsha tsukanyo, thumbu nna dza kholomo dzi vhanga u fhaṭea ha gese i vhidzwaho methane. Kholomo i bvisa gese iyi nga u boḁa.

Mbuno ya vhuvhili: Maḁiragoni a nga fhufha fhedzi nga murahu ha musu zwiliwa zwo no sukanyiwa tshoṭhe. A shumisa thumbu nna kha dza malo dzao u khwashekanya zwiliwa sa zwine kholomo dza ita, zwine zwa bveledza gese ya methane. Dziñwe thumbu nna dzi kwashekanya methane. Ndi ngazwo hu tshi humbuliwa uri maḁiragoni a “femela nnda” mulilo, hu tshi tou vha uri ndi ndila ine a boḁa ngayo.

Mbuno ya vhuraru – iyi ndi ya ndeme vhukuma: Gese ya methane i a duga. Izwi zwi amba uri ṭhase ṭhukhusa i nga vhangha muthuthubo muhulu.

U boḁa ha Dumisani ho vha hu tshi tou vha ṭhase ṭhukhusa. Musi ho ṭanganywa na ha Belinda huhulu u bva fhasi ngomu thumbuni, muthuthubo u wisa ṭhanga nahone wa ṭhathamula nṁḁu ya bulasini ngei Bulasini ya Rasdorf.

Ho tou vha mashudu uri vhathu vhoṱhe vha dzulaho afha vho kona u shavha u tsireledza vhutshilo havho. Zwi tea u ambiwa uri, ndi mashudumavhi uri tshinyalelo iyo yo vhangwa nga khanedzano khulu yo bvaho ṁḁilani. Zwi sumbedza uri, tshiṁwe tshifhinga, ndi u ṭalifha u tenda u itela mulalo.

Mashudu mavhuya, lwa u tou thoma, kha iyi mbuno ya ndeme, Belinda na Dumisani vho fhedza vho tendelana.

Tendani u itela mulalo

Tsho nwalwa nga Bandile Sikwane • Zwifanyiso nga Chantelle na Burgen Thorne

Zwine ha nga ambiwa nga hazwo

Ndi nga mini Belinda na Dumisani vha tshi dzulela u nanihana? Ni vhona u nga tshinwe tshifhinga ndi khwine u tenda uri zwo tea uri vhathu vha hanedzane? Ngani/ndi ngani zwi so ngo tea? Ngoho ndi ifhio? Ndi nnyi ane a tea u bula uri zwi no khou ambiwa ndi ngoho?

Tshifanyiso

Lavhelesani nga vhuronwane tshifanyiso tshi re kha masiatari mavhili a u thoma a tshitori.

- ★ Ni kona u vhona kholomo nngana na madiragoni zwi re kha thebulu?
- ★ Ndi zwiliwa zwifhio zwine vha nga la?
- ★ Ni vhona u nga vha khou nwa mini?
- ★ Ni nga kona u sumba Dumisani, Belinda na mme awe?

U Vhala

Ni vhona u nga ndi nga mini tshitori tshi tshi pfi *Tendani u itela mulalo*? Ni vhona u nga Belinda na Dumisani vho guda uri tshinwe tshifhinga zwo tea uri vhathu vha tendelane u hanedzana? Tikedzani uri ndi nga mini ni tshi ralo.

U Nwala

Nwalani litambwa ni tshi shumisa zwo nwalwaho tshitori.

Kushumele

Tambani litambwa ili ni na vha muta wa hanu/kana khonani dzanu.

Vhutsila

Itani lufungatari (bookmark) lu re na thoho ya kholomo kana ya diragoni thodzini.

